

ESRB antoi poikkeuksellisen varoituksen rahoitusvakautta uhkaavista riskeistä

Kirjoittaja Samu Kurri työskentelee Finanssivalvonnassa Digitalisaatio ja analyysi -osaston osastopäällikkönä.

Euroopan järjestelmäriskikomitea (ESRB) antoi syyskuun lopulla varoituksen rahoitusvakautta uhkaavista riskeistä. Varoitus on laajuudeltaan poikkeuksellinen: se koskee koko Euroopan unionia ja käytännössä kaikkia talouden toimijoita. Mitä ESRB:n varoitus oikein tarkoittaa ja kuinka huolissaan siitä pitää olla?

ESRB:n varoituksen tarkoituksena on kiinnittää huomiota EU:n rahoitusvakautta uhkaavien riskien poikkeukselliseen laaja-alaisuuteen ja vakavuuteen sekä niiden taipumukseen vahvistaa toisiaan. Epätodennäköisten mutta mahdollisten, ja suuria negatiivisia vaikutuksia tuottavien kehityskulkujen (ns. häntäriskien) toteutumistodennäköisyydet ovat nousseet vuoden 2022 aikana.

ESRB painottaa myös kaikkien toimijoiden - etulinjassa luottolaitosten ja valvojien - valmiutta kohdata ja varautua mahdollisiin riskien toteutumisesta aiheutuviin ongelmiin.

Riskien juurisyyt yhteisiä ja toisiaan vahvistavia

Varoitus koskee koko EU:ta, koska riskien juurisyyt ovat kaikille EU-maille yhteisiä. Venäjän hyökkäys Ukrainaan on voimistanut energian hinnan nousua, ja tämä on osaltaan kiihdyttänyt inflaatiota.

Inflaatio onkin noussut euroalueen keskiarvona jo kymmeneen prosenttiin. Se on pienentänyt kotitalouksien reaalituloja ja energiakustannusten nousu on heikentänyt monien yritysten taloudellista asemaa. Samalla inflaation kiihtyminen on johtanut rahapolitiikan ja rahoitusolojen laaja-alaiseen ja merkittävään kiristymiseen, jonka odotetaan edelleen jatkuvan.

Rahoitusolojen kiristyminen ja heikentyvä kysyntä voivat vuorostaan heijastua asuntojen- ja muiden kiinteistöjen hintoihin. Jos talous ajautuisi odotettua syvempään taantumaan, se voisi sekä voimistaa jo toteutuneita negatiivisia vaikutuksia yrityksille ja kotitalouksille, että johtaa luottoriskien kasvuun tilanteessa, jossa koronapandemia on vasta jäänyt taakse.

14.10.2022
SP/FIVA-EI RAJOITETTU
Julkinen

Kuvatun kaltaisiin kehityskulkuihin liittyisi todennäköisesti myös merkittäviä korjausliikkeitä osakemarkkinoilla. ESRB:n arvion mukaan myös laajojen kyberhyökkäysten todennäköisyys on kasvanut.

Riskit on huomioitava suunnittelussa ja puskureissa

Entä mitä valmius kohdata tällaiset häntäriskit tarkoittaa? ESRB:n mukaan luottolaitosten on syytä huomioida varoituksen mukaiset poikkeukselliset riskit ja niiden mahdolliset vaikutukset luottotappiovarauskäytännöissä ja pääomasuunnittelussa.

Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että pankkien omissa arvioissaan käyttämien perus- ja epäsuotuisten skenaarioiden on oltava ajantasaisia ja sopusoinnussa relevanttien julkisen sektorin toimijoiden heikkojen skenaarioiden kanssa. ESRB korostaa myös likviditeettisuunnittelun ja -hallinnan tärkeyttä.

Luottolaitosten huolellisia riskienhallintakäytäntöjä täydentävät mikro- ja makrovalvojen puskurivaatimukset. ESRB kannustaakin viranomaisia ylläpitämään nykyisiä puskureita ja tarvittaessa kasvattamaan niitä. Puskurien keventäminen riskien toteutuessa edellyttää, että puskureita on olemassa.

ESRB kuitenkin korostaa kansallisen makrotaloudellisten ja rahoitusvakaudellisten olosuhteiden huomioimista päätöksiä tehtäessä, jotta makrovakauseräpolitiikka ei olisi myötäsyklisiä eli tässä tilanteessa huonoja kehityskulkuja vahvistavaa. ESRB kehottaa valvoja kiinnittämään huomiota myös luottolaitossektorin ulkopuolisten finanssitoimijoiden riskeihin ja rooliin.

Varoitus syytä ottaa vakavasti mutta rauhallisesti

Jo nyt näyttää ilmeiseltä, että pitkään jatkunut poikkeuksellisen alhaisten korkojen aika on päättynyt aiemmin ennakoitua äkillisemmin. Korkosokkia vahvistaa reaalitylojen leikkautumien energiahintojen nousun ja inflaation laaja-alaisemman kiihtymisen johdosta. Yhdessä Venäjän hyökkäyssodan kasvattaman epävarmuuden kanssa nämä tekijät lähtökohtaisesti heikentävät kotitalouksien ja yritysten taloudellista tilaa ja samalla koko kansantaloutta.

Koska kansantalous on vahvasti keskinäisriippuvainen kokonaisuus, ESRB:llä on huoli siitä, että huonot kehityskulut vahvistavat toisiaan epämiellyttävällä ja epävaromaisen voimakkaalla tavalla. Siksi on tärkeää, että kaikki toimijat tiedostavat vallitsevan tilanteen poikkeuksellisuuden ja siihen liittyvät riskit.

14.10.2022
SP/FIVA-EI RAJOITETTU
Julkinen

Luottolaitoksille tämä tarkoittaa tavanomaistakin huolellisempaa riskien hallintaa ja varautumista pääoman ja likviditeetin riittävyyteen myös poikkeuksellisten riskien realisoituessa.

Kotitalouksille varoitus on muistutus kohtuullisten riskipuskureiden tarpeesta yllätysten varalle. Puskurit tarkoittavat käytännössä sitä, että lainaa ei kannata mitoitaa liian suureksi tuloihin tai vakuuksiin - ja erityisesti asunnon arvoon - verrattuna.

Valvojalle varoitus tarkoittaa käytettävissä olevien työkalujen käyttötarpeen huolellista arviointia ja harkittua käyttöä rahoitusjärjestelmän häiriönsietokyvyn ylläpitämiseksi tai vahvistamiseksi.

Esimerkiksi koronakriisissä purettua järjestelmäriskipuskuria ei vielä kesällä 2022 päätetty soveltaa suomalaisiin luottolaitoksiin talouden heikentyneiden näkymien ja kasvaneen epävarmuuden vuoksi. Kesäkuun päätöksen mukaan vaatimusta kuitenkin arvioidaan uudelleen, ja se pyritään asettamaan heti tilanteen salliessa.

Linkit

- [ESRB:n antama varoitus \(pdf\)](#)